

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์" นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจสังคมและด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ของกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ รวมทั้งเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่างๆของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศที่เปิดสอนถึงระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ดังนี้

ก. นักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2
ปีการศึกษา 2538 จำนวน 280 คน

ข. นักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2
ปีการศึกษา 2538 จำนวน 258 คน

ค. นักเรียนที่ศึกษาในระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2
ปีการศึกษา 2538 จำนวน 654 คน

รวมทั้งสิ้น 1,172 คน (กองศิลปศึกษา, 2538)

2. กลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหารของวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศเฉพาะแห่งที่เปิดสอนถึงระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี และ มอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.95% (Krejcie and Morgan, 1970) จากนั้นเทียบสัดส่วนจำนวนนักศึกษาแต่ละแห่งแต่ละกลุ่มเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนอย่างแท้จริงแล้วดำเนินการสุ่มโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนนักศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยนาฏศิลป์	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	นักศึกษา ที่ศึกษาต่อ	นักศึกษา ที่ไม่ ศึกษาต่อ	นักเรียน ชั้นกลาง ปีที่ 3	รวม	นักศึกษา ที่ศึกษาต่อ	นักศึกษา ที่ไม่ ศึกษาต่อ	นักเรียน ชั้นกลาง ปีที่ 3	รวม
กรุงเทพ	81	83	216	380	47	50	82	179
เชียงใหม่	15	23	68	106	9	14	26	49
นครศรีธรรมราช	21	25	51	97	12	15	19	46
อ่างทอง	31	20	62	113	18	12	24	54
ร้อยเอ็ด	21	28	33	82	12	17	13	42
สุโขทัย	25	8	35	68	14	5	13	32
กาฬสินธุ์	29	13	46	68	17	8	17	42
ลพบุรี	13	31	41	85	8	19	16	43
จันทบุรี	26	17	61	104	15	10	23	48
พัทลุง	18	10	41	69	10	6	16	32
	280	258	654	1,172	162	156	249	567

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารของวิทยาลัยนาฏศิลป์ เลือกจากผู้บริหารในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ 10 คน ดังนี้

1. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ
2. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่
3. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช
4. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
5. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
6. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
7. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์
8. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
9. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
10. ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย แบบสอบถาม (Questionnaire) และ
แบบสัมภาษณ์ (Interview) ดังนี้

ก. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ
ตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีข้อคำถามครอบคลุมตัวแปร
ด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจสังคม และด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ลักษณะของแบบสอบถาม
เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยดำเนินการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของ
สถาบัน ทัศนคติ แรงจูงใจ รวมทั้งการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ เพื่อใช้เป็นแนวทางใน
การพัฒนาปรับปรุงแบบสอบถาม

2. สัมภาษณ์นักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ศึกษาต่อในระดับ นาฏศิลป์ชั้นสูงปีที่ 1 จำนวน 10 คน และระดับชั้นกลางปีที่ 3 ซึ่งคาดว่าจะไม่ศึกษาต่อ จำนวน 10 คน โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวความคิดที่ศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ

3. สร้างข้อกระทงคำถามและแบบกรอกข้อมูล ให้ครอบคลุมตัวแปรที่ต้องการศึกษา โดยอาศัยทฤษฎีและแนวคิดตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งค้นคว้ามาตามลำดับที่ 1 รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับที่ 2 โดยข้อคำถามจะมีลักษณะที่ถามถึงปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจสังคม และด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ตามสภาพความเป็นจริงที่นักศึกษาประสบว่ามีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่ออย่างน้อยเพียงใด

รายละเอียดของข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สาขาวิชาที่ศึกษา ภูมิลำเนา สถานที่พักอาศัย ข้อมูลของบิดามารดา ค่าใช้จ่าย การรับคัดเลือก แสดง คะแนนเฉลี่ย การทำงานพิเศษ เหตุผลในการเข้าศึกษา และผู้ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับตัวนักศึกษา เศรษฐกิจสังคมและสภาพแวดล้อมของสถาบัน ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงของนักศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 90 ข้อ ดังนี้

ด้านตัวนักศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถาม 23 ข้อ โดยถามเกี่ยวกับ ความสามารถในการเรียน บุคลิกภาพและความพึงพอใจในวิชาชีพ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ด้านเศรษฐกิจสังคม ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ โดยถามเกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายรายได้ของครอบครัว ภาวะความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความต้องการของสังคม ภาวะการทำงานทำ ชื่อเสียงของสถาบันในสังคม

ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ประกอบด้วยข้อคำถาม 47 ข้อ โดยถามเกี่ยวกับอาคารสถานที่ การเรียนการสอน การบริหาร และกลุ่มเพื่อน

การตรวจให้คะแนนจะตรวจให้คะแนนตามลักษณะของข้อความคือ

ข้อความทางบวก

ถ้าเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อมากที่สุด ให้ 4 คะแนน

ถ้าเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อมาก ให้ 3 คะแนน

ถ้าเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อน้อย ให้ 2 คะแนน

ถ้าเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ถ้าไม่เกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ ให้ 0 คะแนน

ส่วนข้อความทางลบ ได้แก่ข้อ 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 22, 23, 40, 41, 42, 43, 53, 62, 64, 65, 66, 67, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 86, 87, 88, 89, 90 จะให้คะแนนตรงข้ามกับข้อคะแนนทางบวก คือ 0, 1, 2, 3, 4 ตามลำดับ

4. นำเสนอแบบสอบถามที่ได้พัฒนาปรับปรุงแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในด้านภาษา และความถูกต้องในด้านเนื้อหา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก้ไขแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตลอดจนตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเข้าใจ และการใช้ภาษา

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจแบบสอบถามมี 5 ท่าน คือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญสุข ภาควิชาอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย ภาควิชาวิจัยการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. นายสิริชัยชาญ พักจำรูญ สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร
5. นางอุษา สบฤกษ์ ภาคนาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ นักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ ชั้นกลางปีที่ 3 ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องทางด้านภาษาของแบบสอบถาม และหาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

7. ปรับปรุงแบบสอบถามด้านภาษา แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ข. **แบบสัมภาษณ์** เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด คือเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีโอกาสตอบตามความคิดของตนเองอย่างอิสระซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งจากการสัมภาษณ์นักศึกษาศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์ นำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิปรับแก้ไขเพิ่มเติมจากนั้นจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 หัวข้อ คือ

1. ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการศึกษาต่อของนักศึกษา
2. สาเหตุที่นักศึกษาลดจำนวนลงโดยไม่ศึกษาต่อ
3. แนวทางการแก้ปัญหาการลาออกของนักศึกษา
4. ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา
5. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม
6. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน
7. การจัดกิจกรรมการแนะแนวทางการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ก. **แบบสอบถาม** ส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถาม โดยปฏิบัติดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่ศึกษาต่อ และนักเรียนที่คาดว่าจะศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ โดยขอความร่วมมือจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่งในการส่งแบบสอบถามและส่งคืนกลับมายังผู้วิจัย

2. กลุ่มนักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ของนักศึกษา โดยติดต่อขอจากสำนักทะเบียนและวัดผลของวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่ง ทั้งนี้ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยไม่ต้องชำระค่าไปรษณียากร ภายในเวลา 1 เดือน หลังจากนั้นทำหนังสือติดตามในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน และขอบคุณตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 487 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.66 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาที่ศึกษาต่อ และนักเรียนที่คาดว่าจะศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อ โดยขอความร่วมมือจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่งในการส่งแบบสอบถามและส่งคืนกลับมายังผู้วิจัย
2. กลุ่มนักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ของนักศึกษา โดยติดต่อขอจากสำนักทะเบียนและวัดผลของวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่ง ทั้งนี้ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามและคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยไม่ต้องชำระค่าไปรษณียากร ภายในเวลา 1 เดือน หลังจากนั้นทำหนังสือติดตามในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน และขอขอบคุณตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 487 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.66 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

ตารางที่ 8 แบบสอบถามที่ได้รับคืนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มที่ศึกษาต่อและ
ไม่ศึกษาต่อตามวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศ

วิทยาลัยนาฏศิลป์	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			จำนวนแบบสอบถาม			คิดเป็นร้อยละ
	ศึกษาต่อ	ไม่ศึกษาต่อ	รวม	ศึกษาต่อ	ไม่ศึกษาต่อ	รวม	
กรุงเทพ	88	91	179	65	79	144	80.64
เชียงใหม่	22	27	49	21	20	41	83.64
นครศรีธรรมราช	22	24	46	20	22	42	91.14
อ่างทอง	30	24	54	19	18	37	68.45
ร้อยเอ็ด	18	24	42	18	17	35	83.30
สุโขทัย	19	13	32	19	13	32	100.00
กาฬสินธุ์	26	16	42	23	16	39	92.82
ลพบุรี	16	27	43	15	23	38	88.54
จันทบุรี	27	21	48	27	21	48	100.00
พัทลุง	19	13	32	19	12	31	97.03
รวม	287	280	567	246	241	487	87.66

ข. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศที่เปิดสอนถึงระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ซึ่งมีทั้งหมดรวม 10 วิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS for Windows) มีกระบวนการตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาซึ่งเป็นข้อมูลเบื้องต้นโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ของสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ของวิทยาลัยนาฏศิลป์โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ทำการสกัดตัวแปร (Factor Extraction) และหมุนแกนตัวประกอบแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) เพื่อให้ได้ปัจจัยที่สำคัญด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ของสถาบัน ของกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาต่อกับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ศึกษาต่อ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็นในแบบสอบถาม

เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็นในแบบสอบถาม เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อและไม่ศึกษาต่อของนักศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งให้ค่า 5 อันดับ ดังนี้

ค่าคะแนน 4 หมายถึง เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ มากที่สุด

ค่าคะแนน 3 หมายถึง เกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ มาก

ค่าคะแนน 2 หมายถึง เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ น้อย
 ค่าคะแนน 1 หมายถึง เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ น้อยที่สุด
 ค่าคะแนน 0 หมายถึง ไม่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจศึกษาต่อหรือไม่ศึกษาต่อ
 ส่วนการแปลค่าของแบบสอบถามนั้น ได้กำหนดความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์การแปล

ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50-4.00	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50-3.49	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50-2.49	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.49	หมายถึง	เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	0.00	หมายถึง	ไม่เกี่ยวข้องเลย